

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De effectibus huius sacramenti. Quæstio 79.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

Vnde dicendū est, quòd prima forma nō expectat secundam in agendo, sed statim habent suum effectum.

Ad primum ergo dicendum, quòd ex hac ratione videntur fuisse decepti illi, qui prædictam* positionem posuerunt. Vnde intelligendum est, quòd facta consecratione panis, est quidem corpus Christi ibi ex vi sacramenti, & sanguis ex reali concomitantia: sed postmodum per consecrationem vini, fit ibi è conuerso sanguis Christi ex vi sacramenti; corpus autem ex reali concomitantia. Ita quòd totus Christus est sub vtraque specie, sicut supra dictum est*.

*posita in
ini. cor-
poris.*

*q. 76. a. 2.
q. 2.
q. 73. a. 1.*

Ad secundum dicendum, quòd hoc sacramentum est vnū perfectione (vt supra dictū est*) in quantum scilicet constituitur ex duobus, scilicet cibo & potu, quorum vtrumque per se habet suam suam perfectionē. Sed tres immersiones baptismi ordinantur ad vnū simplicem effectum. Et ideo non est simile.

Ad tertium dicendum, quòd diuersa verba, quæ sunt in forma consecrationis panis, constituunt veritatem vnus locutionis: non autem verba diuersarum formarum. Et ideo non est simile.

QVÆST. LXXIX.

De effectibus sacramenti Eucharistia, in octo articulos diuisa.

DEinde considerandum est de effectibus huius sacramenti.

- ¶ Et circa hoc quærentur octo.
- ¶ Primo, vtrum hoc sacramentum conferat gratiā?
- ¶ Secundo, vtrum effectus huius sacramenti sit adeptio gloriæ?
- ¶ Tertio, vtrum effectus huius sacramenti sit remissio peccati mortalis?
- ¶ Quarto, vtrum per hoc sacramentum remittatur peccatum veniale?
- ¶ Quinto, vtrum per hoc sacramentum tota pœna peccati remittatur?
- ¶ Sexto, vtrum hoc sacramentum homines præseruet a peccatis futuris?

¶ Septimo, virum hoc sacramentum profit alijs, quam sumentibus?

¶ Octavo, de impedimento effectus huius sacramenti?

ARTIC. I.

Vtrum per hoc sacramentum conferatur gratia?

470
infr. a. 4.
et 4. d. 12.
4. 2. ar. 2.
q. 1. ad 2.
 ¶ Ad primum sic proceditur. Videtur, quod per hoc sacramentum non conferatur gratia. Hoc enim sacramentum est nutrimentum spirituale. Nutrimentum autem non datur nisi viuenti. Cum ergo vita spiritualis sit per gratiam, non competit hoc sacramentum nisi habenti gratiam. Non ergo per hoc sacramentum confertur gratia, vt primo habeatur. Similiter etiam nec ad hoc quod augeatur: quia augmentum spirituale pertinet ad sacramentum confirmationis, vt dictum est*. Non ergo per hoc sacramentum gratia confertur.

q. 72. ar.
 1. q. 7.

¶ 2. Præterea, Hoc sacramentum confertur, vt quædam spiritualis refectio. Sed refectio spiritualis magis videtur pertinere ad vsum gratiæ, quam ad gratiæ collationem. Ergo videtur, quod per hoc sacramentum gratia non conferatur.

q. 74. a. 2.
 q. 76. a.
 2. ad 2.

¶ 3. Præterea, Sicut supra dictum est*, in hoc sacramento corpus Christi offertur pro salute corporis; sanguis autem pro salute animæ. Sed corpus non est subiectum gratiæ, sed anima, vt in secunda parte habitum est†. Ergo ad minus quantum ad corpus per hoc sacramentum gratia non confertur.

1. 2. q. 4.
 310. a. 4.

SED contra est, quod Dominus dicit Ioan. 6. Panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Sed vita spiritualis est per gratiam. Ergo per hoc sacramentum gratia confertur.

RESPONDEO dicendū, quod effectus huius sacramenti debet considerari primo quidem, & principaliter ex eo quod in hoc sacramento continetur, quod est Christus: qui sicut in mundum visibiliter veniens, contulit mundo vitam gratiæ, (secundum illud Io. 1. Gratia & veritas per Iesum Christum facta est) ita in homi-

hominem sacramentaliter veniens, vitam gratiæ operatur, secundum illud Io. 6. Qui manducat me, vivet propter me. Vnde & Cyril. dicit, Viuificatiuum Dei verbum, vniens seipsum propriæ carni, fecit ipsam viuificatiuum: decebat enim eum nostris quodammodo vniri corporibus per sacram eius carnem, & pretiosum sanguinem, quæ accipimus in benedictionem viuificatiuum in pane & in vino. Secundo, consideratur ex eo, quod per hoc sacramentum representatur, quod est passio Christi, sicut supra dictum est*. Et ideo effectum, quem passio Christi fecit in mundo, hoc sacramentum facit in homine. Vnde super illud Io. 19. Continuo exiuit sanguis & aqua: dicit Chrysost. † Quia hinc suscipiunt principium sacra mysteria, cum accesseris ad tremendum calicem, vt ab ipsa bibiturus Christi costa, ita accedas. Vnde & ipse Dominus dicit Matth. 26. Hic est sanguis meus qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum. Tertio consideratur effectus huius sacramenti ex modo, quo traditur hoc sacramentum, quod traditur per modum cibi & potus. Et ideo omnem effectum, quem cibus & potus materialis facit quantum ad vitam corporalem (quod scilicet sustentat, auget, reparat & delectat) hoc totum facit hoc sacramentum quantum ad vitam spiritualem. Vnde Amb. dicit in lib.* de sacram. Iste panis est vitæ æternæ, qui animæ nostræ substantiam fulcit. Et Chrysost. dicit † super Ioan. Præstat se nobis desiderantibus & palpare, & comedere, & amplecti. Vnde & ipse Dominus dicit Ioan. 6. Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Quarto consideratur effectus huius sacramenti ex speciebus, in quibus traditur hoc sacramentum. Vnde August.* ibidem dicit, Dominus noster corpus & sanguinem suum in eis rebus commendauit, quæ ad vnam aliquid rediguntur ex multis: namque aliud, scilicet panis ex multis granis in vnum constat; aliud, scilicet vinum in vnum ex multis acinis confluit. Et ideo ipse alibi dicit super Io.*

*libr. 4. in
Io. c. 12.
¶ 14.*

*q. 76. a. 2
ad 1. ¶
2. ¶ 9.
74. ar. 1.
ho. 84. in
Io. circa
med. to. 3*

** li. 5. c. 4.
in medio
to. 4.
hom. 45. 2
me. illinc
to. 3.
tract. 26.
in Io. nō
multū re
mote à fr.
10. 9.
tract. 26.
inter fin.
et med. il
lius, to. 9.*

2 2 Q sa-

O sacramentum pietatis, ò signum vnitatis, ò vinculum charitatis. Et quia Christus & eius passio est causa gratiæ & spiritualis refectio, & charitas sine gratia esse nõ potest: ex omnibus præmissis manifestum est, quòd hoc sacramentum gratiam confert.

Ad primum ergo dicendum, quòd hoc sacramentum ex seipso virtutem habet gratiã conferendi; nec aliquis habet gratiam ante susceptionem huius sacramenti, vel nisi ex aliquo voto ipsius, vel per seipsum, sicut adulti: vel voto Ecclesiæ, sicut paruuli: sicut supra dictum est*. Vnde ex efficacia virtutis ipsius est, quòd etiam ex voto ipsius aliquis gratiam consequatur, per quã spiritualiter viuificetur. Restat igitur, vt cum ipsum sacramentum realiter sumitur, quòd gratia augeatur, & vita spiritualis perficiatur. Aliter tamen quã per sacramentũ confirmationis, in quo augetur & perficitur gratia ad persistendum cõtra exteriores impugnaciones inimicorũ Christi. Per hoc autem sacramentum augetur gratia, & perficitur spiritualis vita, ad hoc quòd homo in seipso perfectus existat per coniunctionem ad Deum.

le. 4. orb.
fid. c. 14.
à med.

ho. 20. in
Euan. nõ
longe à
princ.

Ad secundum dicendum, quòd hoc sacramentum confert gratiam spiritualiter, cum virtute charitatis. Vnde Damasc. † comparat hoc sacramentum carboni, quem Isaias vidit, Isai. 6. Carbo enim lignum simplex non est, sed vnitum igni: ita & panis communionis non simplex panis est, sed vnitus diuinitati. Sicut Greg. * dicit in homil. Pent. Amor Dei non est otiosus: magna enim operatur, si est. Et idèd per hoc sacramentum quantum est ex sui virtute, non solum habitus gratiæ & virtutis confertur; sed etiam excitatur in actum: secundum illud 1. Cor. 5. Charitas Christi vrget nos. Et inde est, quòd ex virtute huius sacramenti anima spiritualiter reficitur per hoc quòd anima spiritualiter delectatur, & quodammodo inebriatur dulcedine boni acis diuinæ: secundum illud Cant. 5. Comedite amici, & bibite, & inebriamini charissimi.

Ad

Ad tertium dicendū, quòd quia sacramenta operantur salutem, quam significant; idèd secundum quendam assimilationem dicitur, quòd in hoc sacramento corpus offertur pro salute corporis, & sanguis pro salute animæ, quanuis vtrumque ad salutē vtriusque operetur, cum sub vtroque totus sit Christus: vt supra dictum est †. Et licet corpus non sit immediatum subiectum gratiæ; ex anima tamen redundat effectus gratiæ ad corpus, dum in præsentī membra nostra exhibemus arma iustitiæ Deo (vt habetur Roman. 6.) & in futuro corpus nostrum sortietur incorruptionem & gloriam animæ.

q. 76. ar.
1. & 2.

ARTIC. II.

Vtrum effectus huius sacramenti sit adeptio gloriæ?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd effectus huius sacramenti non sit adeptio gloriæ. Effectus enim proportionatur suæ causæ. Sed hoc sacramentum competit viatoribus: vnde & viaticum dicitur. Cum igitur viatores nondum sint capaces gloriæ, videtur quòd hoc sacramentum non causet adeptionem gloriæ.

471
infr. qu.
80. ar. 2.
ad 1. et
Ioan. 6.

¶ 2 Præterea, Posita causa sufficienti ponitur effectus. Sed multi accipiunt hoc sacramentum, qui numquam perueniēt ad gloriam; vt patet per Aug. † 21. de ciui. Dei. Non ergo hoc sacramentum est causa adeptionis gloriæ.

lib. 21. c.
25. in fi.
to. 5.

¶ 3 Præterea, Maius non efficitur à minori; quia nihil agit vltra suam speciem. Sed minus est accipere Christum sub specie aliena, quod fit in hoc sacramento; quam frui eo in specie propria, quod pertinet ad gloriam. Ergo hoc sacramentum non causet adeptionem gloriæ.

SE D contra est, quod dicitur Ioan. 6. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Sed vita æterna est vita gloriæ. Ergo effectus huius sacramenti est adeptio gloriæ.

RESPONDEO dicendum, quòd in hoc sacramento

z 3 potest

potest considerari, & id ex quo habet effectum, scilicet ipse Christus contentus, & passio eius representata; & id per quod habet effectum, scilicet usus sacramenti, & species eius. Et quantum ad utrumque competit huic sacramento, quod causet adeptionem vitæ æternæ. Nam ipse Christus per suam passionem aperuit nobis aditum vitæ æternæ: secundum illud Hebr. 9. Noui testamenti mediator est, ut morte intercedente, qui vocati sunt, accipiant repromissionem æternæ hæreditatis. Vnde & in forma huius sacramenti dicitur, Hic est calix sanguinis mei noui & æterni testamenti. Similiter etiam refectio cibi spiritualis, & vnitas significata per species panis, & vini, habentur quidem in presenti, sed imperfectè: perfecte autem in statu gloriæ. Vnde Aug. ¶ dicit super illud Io. 6. Caro mea verè est cibus, Cum cibo & potu id appetant homines, ut non esuriant, neque sitiant: hoc veraciter non præstat, nisi iste cibus & potus, qui eos, à quibus sumitur, immortales & incorruptibiles facit in societate sanctorum, vbi pax erit, & vnitas plena, arque perfecta.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut passio Christi, in cuius virtute hoc sacramentum operatur, est quidem causa sufficiens gloriæ, non tamen ita, quod statim per ipsam introducatur in gloriam; sed oportet, ut prius simul compatiamur, ut postea simul glorificemur: (sicut dicitur Ro. 8.) ita hoc sacramentum non statim nos in gloriam introducit, sed dat nobis virtutem perueniendi ad gloriam: & idèò viaticum dicitur. In cuius figuram legitur, 3. Reg. 19. quod Elias comedit & bibit, & ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, vsque ad montem Dei Oreb.

*tract. 26.
in Euan.
non multum
remotum a fine,
80.9.*

*tract. 26.
parum à
me. 10. 9.
Et gl. or.
sup. illud
1. Cor. 11.
Probet.*

Ad secundum dicendum, quod sicut passio Christi non habet suum effectum in his, qui se ad eam non habent ut debent: ita & per hoc sacramentum non adipiscuntur gloriā, qui indecenter ipsum suscipiunt. Vnde Aug. ¶ dicit super Io. exponens illa verba, Aliud est

est sacramentum, & aliud virtus sacramenti. Multi de altari accipiunt, & accipiendo moriuntur. Panem ergo celestem spiritualiter manducate, innocentiam ad altare apportate. Vnde non est mirum, si illi qui innocentiam non seruant, effectum huius sacramenti non consequuntur.

Ad tertium dicendum, quod hoc quod Christus sub aliena specie sumitur, pertinet ad rationem sacramenti, quod instrumentaliter agit. Nihil autem prohibet, causam instrumentalem producere potiore effectum: ut ex supra dictis patet.

q. 77. a. 3
ad 3. ar-
gum.

ARTIC. III.

Utrum effectus huius sacramenti sit remissio peccati mortalis?

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod effectus huius sacramenti sit remissio peccati mortalis. Dicitur enim in quadam collecta, Sit hoc sacramentum ablutio scelerum. Sed scelera dicuntur peccata mortalia. Ergo per hoc sacramentum peccata mortalia abluuntur.

472
4. d. 9. a.
3. qu. 2. c.
fn. c. d.
12. qu. 2.
a. 2. q. 2.

¶ 2 Præterea, Hoc sacramentum agit in virtute passionis Christi, sicut & baptisumus. Sed per baptismum dimittuntur peccata mortalia: ut supra dictum est. Ergo & per hoc sacramentum, præsertim cum in forma huius sacramenti dicatur, Qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

q. 69. a. 1

¶ 3 Præterea. Per hoc sacramentum gratia conferitur: ut dictum est. Sed per gratiam iustificatur homo à peccatis mortalibus: secundum illud Roman. 3. Iustificati gratis per gratiam ipsius. Ergo per hoc sacramentum remittuntur peccata mortalia.

ar. 1. hu-
sus quas.

SED contra est, quod dicitur 1. Cor. 11. Qui manducat & bibit indignè, iudiciu sibi manducat & bibit. Dicit autè glos. ibidè, quod ille manducat, & bibit indignè, qui in crimine est, vel irreuerenter tractat: & talis manducat & bibit sibi iudiciu, id est, damnatione. Ergo ille, qui est in peccato mortali, per hoc quod accipit hoc sacramentum, magis accumulatur sibi peccatum,

glo. inter
liu. ibid.

tum, quam remissionem sui peccati consequatur.

RESPONDEO dicendum, quod virtus huius sacramenti potest considerari dupliciter. Vno modo secundum se: & sic hoc sacramentum habet virtutem ad remittendum quæcumque peccata, ex passione Christi, quæ est fons & causa remissionis peccatorum.

Alio modo potest considerari per comparationem ad eum qui recipit hoc sacramentum, prout in eo inuenitur vel non inuenitur impedimentum percipiendi huius sacramenti effectum. Quicumque autem habet conscientiam peccati mortalis, habet in se impedimentum percipiendi effectum huius sacramenti, eo quod non est conueniens susceptor huius sacramenti: tum quia non viuit spiritualiter, & ita non debet spirituale nutrimentum suscipere, quod non est nisi viuientis: tum quia non potest uniri Christo (quod fit per hoc sacramentum) dum est in affectu peccandi mortaliter. Et ideo, ut dicitur in lib. de eccl. dogmatibus, Si mens in actu peccandi est, grauat magis Eucharistiæ perceptione, quam purificetur. Vnde hoc sacramentum in eo qui ipsum percipit in conscientia peccati mortalis, non operatur remissionem peccati. Potest tamen hoc sacramentum operari remissionem peccati dupliciter. Vno modo, non perceptum actu, sed voto: sicut cum quis primo iustificatur à peccato. Alio modo etiam perceptum ab eo, qui est in peccato mortali, cuius conscientiam & affectum non habet. Forte enim primo non fuit sufficienter contritus: sed deuotè & reuerenter accedens, consequetur per hoc sacramentum, gratiam charitatis quæ contritionem perficiet & remissionem peccati.

Ad primum ergo dicendum, quod petimus, ut hoc sacramentum sit ablutio scelerum: vel eorum, quorum conscientiam non habemus, (secundum illud Psal. 18. Ab occultis meis munda me Domine) vel ut contritio in nobis perficiatur ad scelerum remissionem; vel etiam ut nobis robur detur ad scelera vitanda.

Ad secundum dicendum, quod baptismus est spiritualis

c. 53. par-
titi à pr.
to. 3. in-
ter opera
Aug.

lis generatio, quæ est mutatio de non esse spirituali in esse spirituale, & datur per modum ablutionis. Et ideo quantum ad utrumque, non inconuenienter accedit ad baptisum, qui habet conscientiam peccati mortalis. Sed per hoc sacramentum homo sumit in se Christum per modum spiritualis nutrimenti, quod non competit mortuo in peccatis. Et ideo non est similis ratio.

Ad tertium dicendum, quod gratia est sufficiens causa remissionis peccati mortalis: non tamen ad remittit peccatum mortale, nisi cum primo datur peccatori. Sic autem non datur in hoc sacramento. Unde ratio non sequitur.

ARTIC. IV.

Vtrum per hoc sacramentum remittantur peccata venialia?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod per hoc sacramentum non remittantur peccata venialia. Hoc enim sacramentum, ut Aug. dicit * super Io. est sacramentum charitatis. Sed venialia peccata non contrariantur charitati: ut in secunda parte, + habitum est. Cum ergo contrarium tollatur per suum contrarium, videtur quod peccata venialia per hoc sacramentum non remittantur.

¶ 2 Præterea, si peccata venialia per hoc sacramentum remittantur, qua ratione remittitur vnum, remittuntur & omnia. Sed non videtur, quod omnia remittantur: quia sic frequenter aliquis esset absque omni peccato veniali, contra id quod dicitur 1. Io. 1. Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Non ergo per hoc sacramentum remittitur aliquod peccatum veniale.

¶ 3 Præterea, contraria mutuo se expellunt. Sed peccata venialia non prohibent à perceptione huius sacramenti: dicit enim Aug. * super illud Ioan. 6. Patres vestri manducauerunt manna in deserto, & mortui sunt: Innocentiam, inquit, ad altare portate: peccata, etsi sunt quotidiana non sint mortifera. Ergo neque peccata venialia per hoc sacramentum tolluntur.

SED

473
*inf. q. 87.
 a. 1. c. et 4
 d. 12. q. 2.
 a. 1. q. 1.
 c. & a 2.
 q. 1. per t.
 tra. 26. in
 Io. à me.
 t. 9 & re
 fertur de
 cõf. d. 1. c.
 hoc sacra
 mentum.
 † 1. 2. q.
 88. ar. 1.
 & 2.*

*tra. 26. 7
 Io. parã
 à me. t. 7*

*in l. 4. de
sacro my
ster. alta.
c. 44. an-
te med.*

SED contra est, quòd Innocentius Tertius,* di-
cit, quòd hoc sacramentum venialia delet, & cauet
mortalia.

*2. 2. q. 24.
ar. 10.
* l. 5. c. 4.
à me. c. 4.*

RESPONDEO dicendum, quòd in hoc sa-
cramento duo possunt considerari, scilicet ipsum sa-
cramentum, & res sacramenti. Et ex utroque appa-
ret, quòd hoc sacramentum habet virtutem ad remissionem
venialium peccatorum. Nam hoc sacramentum
sumitur sub specie cibi nutrientis. Nutrimentum autè
cibi est necessarium corpori ad restaurandū id, quod
quotidie perditur per actionem caloris naturalis.
Spiritaliter autem quotidie aliquid in nobis deper-
ditur ex calore concupiscentiæ per peccata venia-
lia, quæ diminuunt feruorem charitatis, vt in secun-
da parte habitum est*. Et ideo competit huic sacra-
mento, vt remittat peccata venialia. Vnde & Amb.*
dicit in lib. de sacram. quòd iste panis quotidianus,
sumitur in remedium quotidianæ infirmitatis. Res au-
tem huius sacramenti est charitas, non solum quantum
ad habitum, sed etiam quantum ad actum, qui excita-
tur in hoc sacramento, per quem peccata venialia
solvuntur. Vnde manifestum est, quòd virtute huius
sacramenti remittuntur peccata venialia.

Ad primum ergo dicendum, quòd peccata venia-
lia, etsi non contrariantur charitati quantum ad ha-
bitum: contrariantur tamen ei, quantum ad feruo-
rem actus, qui excitatur per hoc sacramentum: ra-
tione cuius peccata venialia tolluntur.

Ad secundum dicendum, quòd illud verbum non
est intelligendum, quin aliqua hora possit homo esse
absque omni reatu peccati venialis: sed quia vitam
istam sancti non ducunt sine peccatis venialibus.

Ad tertium dicendum, quòd maior est virtus cha-
ritatis, cuius est hoc sacramentum, quam venialium
peccatorum. Nam charitas tollit per suum actum
peccata venialia, quæ tamen non possunt totaliter im-
pedire actum charitatis. Et eadem ratio est de hoc
sacramento.

AR-

Virum per hoc sacramentum tota pœna peccati remittatur ?

474

AD quintum sic proceditur. Videtur, quòd per hoc sacramentum tota pœna peccati remittatur. Homo enim per hoc sacramentum suscipit in se effectum passionis Christi, (vt dictum est *) sicut & per baptismum. Sed per baptismum percipit homo remissionem omnis pœnæ, virtute passionis Christi : quæ sufficienter satisfacit pro omnibus peccatis, vt ex supradictis patet. Ergo videtur, quòd per hoc sacramentum homini remittatur totus reatus pœnæ.

4.d. 4. q.
2.a. 1. q.
2.ad 3. ed
d. 12. q. 2
4. 2. q. 3.
* a. 1. et 2

¶ 2 Præterea, Alexander Papa dicit *, Nihil in sacrificijs maius esse potest, quam corpus & sanguis Christi. Sed per sacrificia veteris legis, homo satisfaciebat pro peccatis suis : dicitur enim Leuit. 4 & 5. Si peccauerit homo, offerret hoc vel illud pro peccato suo, & remitteretur ei. Ergo multo magis hoc sacramentum valet ad remissionem omnis pœnæ.

q. 69. a. 2

Alex. 1.
in ep. ad
omnes or
thod. post
me. i. illius

¶ 3 Præterea, Constat quòd per hoc sacramentum aliquid de reatu pœnæ dimittitur. Vnde & in satisfactionem aliquibus iniungitur, quòd pro se missas faciant celebrari. Sed qua ratione vna pars pœnæ dimittitur, eadem ratione & alia : cum virtus Christi, quæ in hoc sacramento continetur, sit infinita. Ergo videtur quod per hoc sacramentum tota pœna tollatur.

S E D contra est, quod secundum hoc non effect homini alia pœna iniungenda : sicut nec baptizato iniungitur.

R E S P O N D E O dicendum, quòd hoc sacramentum simul est sacrificium & sacramentum. Sed rationem sacrificij habet, in quantum offertur : rationem autem sacramenti, in quantum sumitur. Et ideo effectum sacramenti habet in eo, qui sumit ; effectum autem sacrificij in eo, qui offert, vel in his, pro quibus offertur. Si igitur consideretur vt sacramentum, habet effectum, dupliciter. Vno modo, directe ex vi sacramenti, alio modo quasi ex quadam concomitantia:

tia:

q. 76. a. 1

q. 2.

tia : sicut & circa continentiam sacramenti dictum est *. Ex vi quidem sacramenti directe habet illum effectum , ad quem est institutum . Non est autem institutum ad satisfaciendum , sed ad spiritualiter nutriendum per unionem ad Christum , & ad membra eius : sicut & nutrimentum vnitur nutrito . Sed quia hæc vnitas fit per charitatem , ex cuius feruore aliquis consequitur remissionem non solum culpæ , sed etiam pænæ : inde est , quod ex consequenti per quandam concomitantiam ad principalem effectum , homo consequitur remissionem pænæ : non quidem totius , sed secundum modum suæ deuotionis & feruoris . In quantum vero est sacrificium , habet vim satisfactiuam . Sed in satisfactione magis attenditur affectus offerentis , quam quantitas oblationis . Vnde & Dominus dicit Lucæ 21. de vidua quæ obtulit duo æra , quod plus omnibus misit . Quamuis ergo hæc oblatio ex sui quantitate sufficiat ad satisfaciendum pro omni pænâ : tamen fit satisfactoria illis , pro quibus offertur , vel etiam offerentibus , secundum quantitatem suæ deuotionis , & non pro tota pænâ .

Ad primum ergo dicendum , quod sacramentum baptismi directe ordinatur ad remissionem pænæ & culpæ , non autem eucharistia : quia baptismus datur homini quasi commoriente Christo ; eucharistia autem quasi nutriendo & perficiendo per Christum . Vnde non est similis ratio .

Ad secundum dicendum , quod alia sacrificia & oblationes non operabantur remissionem totius pænæ , neque quantum ad quantitatem oblatis , sicut hoc sacrificium : neque quantum ad deuotionem hominis , ex qua contingit , quod etiam hic non tollitur tota pænâ .

Ad tertium dicendum , quod hoc , quod tollitur pars pænæ , & non tota pænâ per hoc sacramentum , non contingit ex defectu virtutis Christi , sed ex defectu deuotionis humanæ .

Utrum per hoc sacramentum præsaueretur homo à peccatis futuris?

AD sextum sic proceditur. Videtur, quòd per hoc sacramentum non præsaueretur homo à peccatis futuris. Multi enim digne sumentes hoc sacramentum, postea in peccatum cadunt. Quod non accideret, si hoc sacramentum præsaueret a peccatis futuris. Nò ergo effectus huius sacramenti est, à peccatis futuris præsauerare. 478
4. d. 12. q.
2. a. 2. q.
2. ad 1. et
d. 45. q. 2.
ar. 3. q. 1.
ad 3.

¶ 2 Præterea, Eucharistia est sacramentum charitatis, ut supra dictum est*. Sed charitas non videtur præsauerare à peccatis futuris: quia semel habita potest amitti per peccatum, ut in secunda parte habitum est †. Ergo videtur, quòd nec hoc sacramentum præsaueret hominem à peccato. ar. 4. hu-
ius q. ad
3.
2. 2. q. 24
ar. 11.

¶ 3 Præterea, Origo peccati in nobis, est lex peccati, quæ est in membris nostris: ut patet per Apolt. Roman. 7. Sed mitigatio fomitis, qui est lex peccati, non ponitur effectus huius sacramenti, sed magis baptismi. Ergo præsauerare à peccatis futuris, non est effectus huius sacramenti.

SED contra est, quòd Dominus dicit Ioan. 6 Hic est panis de cælo descendens, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur. Quod quidem manifestum est, non intelligi de morte corporali. Ergo intelligitur, quòd hoc sacramentum præsaueret à morte spiritali*, quæ est per peccatum.

RESPONDEO dicendum, quòd peccatū est quædam spiritalis mors animæ. Vnde hoc modo præsaueratur aliquis à peccato futuro, quo præsaueratur corpus à morte futura. Quod quidem fit dupliciter. Vno modo, in quantum natura hominis interioriter roboratur contra interiora corruptiua: & sic præsaueratur à morte per cibum & medicinam. Alio modo per hoc, quòd munitur contra exteriores impugnationes: & sic præsaueratur per arma, quibus munitur corpus. Vtroque autem modo hoc sacramentum præ-

* al. quæ est peccatum.

præferuat à peccato. Nam primo quidem per hoc quod Christo coniungit per gratiam, roborat spiritualem vitam hominis, tanquam spiritualis cibus & spiritualis medicina: secundum illud Psalm. 103. Panis cor hominis confirmat. & August. * dicit super

*1ra 26. 7
Io. à me.
to. 9.*

Io. Securus accede, panis est, non venenum. Alio modo, in quantum est quoddam signum passionis Christi, per quam victi sunt demones, repellit omnem demonum impugnationem. Vnde Chryf. * dicit super Ioann. Ut leones flammam spirantes, sic ab illa mensa discedimus, terribiles effecti diabolo.

*ho. 45. in
Io. à me.
illius. 1. 3*

Ad primum ergo dicendum, quod effectus huius sacramenti recipitur in homine secundum hominis conditionem: sicut contingit de qualibet causa actiua, quod eius effectus recipitur in materia secundum modum materiæ. Homo autem in statu viæ est huius conditionis, quod liberum arbitrium eius potest flecti in bonum & malum. Vnde licet hoc sacramentum, quantum est de se, habeat virtutem præseruatiuam à peccato: non tamen aufert homini possibilitatem peccandi.

Ad secundum dicendum, quod etiam charitas quantum est in se, præseruat hominem à peccato: secundum illud Rom. 13. Dilectio proximi malum non operatur. Sed ex mutabilitate liberi arbitrii contingit, quod aliquis post habitam charitatem peccat, sicut & post susceptionem huius sacramenti.

Ad tertium dicendum, quod licet hoc sacramentum non directe ordinetur ad diminutionem fomitis, diminuit tamen fomitem ex quadam consequentia, in quantum auget charitatem: quia, sicut Augustinus dicit in lib. * 83. Quæstionum, Augmentum charitatis est diminutio cupiditatis. Directe autem confirmat cor hominis in bono: per quod etiam præseruetur homo à peccato.

*q. 26 pan
Io. à prin.
to. 4.*

Vtrum hoc sacramentum profit alijs, quàm sumentibus?

476

AD septimum sic proceditur. Videtur, quòd hoc sacramentum non profit nisi sumentibus. Hoc enim sacramentum est vnus generis cum alijs sacramentis, vt pote alijs conditum. Sed alia sacramenta non profunt nisi sumentibus: sicut effectum baptismi non suscipit nisi baptizatus. Ergo nec hoc sacramentum prodest alijs nisi sumentibus.

*sup. q. 78.
a. 3. ad 8
et presen
ti q. a. 5.
co. 4.
d. 12. q. 2
a. 2. q. 2.
ad 4. 4.
d. 45. q. 2
a. 3. q. 1.
ad 3. 1a.
6. l. 6. ff.*

¶ 2 Præterea, Effectus huius sacramenti est adeptio gratiæ & gloriæ, & remissio culpæ ad minus ventialis. Si ergo hoc sacramentum haberet effectum in alijs, quàm in sumentibus, posset contingere, quòd aliquis adipisceretur & gratiam & gloriam & remissionem culpæ, absque actione & passione propria, alio sumente vel offerente hoc sacramentum.

¶ 3 Præterea, Multiplicata causa multiplicatur effectus. Si ergo hoc sacramentum prodesset alijs, quàm sumentibus, sequeretur quòd magis prodesset alicui, si multi sumerent hoc sacramentum, multis hostijs in vna missa consecratis. Quod non habet ecclesiæ consuetudo, vt scilicet multi communicent pro alicuius salute. Non ergo videtur, quòd hoc sacramentum profit nisi sumentibus.

S E D contra est, quòd in celebratione huius sacramenti fit pro multis alijs deprecatio. Quod frustra fieret, nisi hoc sacramentum alijs prodesset. Hoc ergo sacramentum non solum sumentibus prodest.

R E S P O N D E O dicendum, quòd (sicut prius dictum est *) hoc sacramentum non solum est sacramentum, sed etiam est sacrificium. In quantum enim in hoc sacramento repræsentatur passio Christi, qua Christus obrulit se hostiam Deo (vt dicitur Ephes. 5.) habet rationem sacrificij: in quantum vero in hoc sacramento traditur inuisibilis gratia sub visibili specie, habet rationem sacramenti. Sic ergo hoc sacramentum sumentibus quidem prodest, & per modum

*ar. 5. huius
ius 2.*

modum sacramenti, & per modum sacrificij: quia pro omnibus sumentibus offertur. Dñ enim in canone Missæ, Quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum filij tui corpus & sanguinē sumpserimus, omni benedictione cœlesti & gratia repleamur. Sed alijs qui non sument, prodest per modum sacrificij, in quantum pro salute eorū offertur. Vnde & in canone Missæ dicitur, Memento Domine famulorum famularumque tuarum, pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt, hoc sacrificium laudis, pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis & incolumitatis suæ. Et vtrumque modum proficendi Dominus expressit, dicens Matt. 26. & Luc. 22. Qui pro vobis, scilicet sumentibus; & pro multis, scilicet alijs, effundetur in remissionem peccatorum.

Ad primum ergo dicendum, quod hoc sacramentum præ alijs habet, quod est sacrificium. Et ideo non est similis ratio.

Ad secundum dicendum, quod sicut passio Christi prodest quidem omnibus, quantum ad sufficientiã & ad remissionem culpæ & adeptionem gratiæ & gloriæ; sed effectum nõ habet nisi in illis, qui passioni Christi coniunguntur per fidem & charitatem: ita & hoc sacrificium, quod est memoriale Dominicæ passionis, non habet effectum nisi in illis, qui coniunguntur huic sacramento per fidem & charitatem. Vnde & Aug. * dicit ad Romanos, Quis offerat corpus Christi nisi pro his, qui sunt membra Christi? Vnde & in canone Missæ non oratur pro his qui sunt extra ecclesiam: illis tamen prodest plus vel minus, secundum modum deuotionis eorum.

* in l. de anima, et eius oratione. c. 9. to. 7.

Ad tertium dicendum, quod sumptio pertinet ad rationem sacramenti, sed oblatio pertinet ad rationem sacrificij. Et ideo ex hoc, quod aliquis sumit corpus Christi vel etiã plures, nõ accrescit alijs aliquid iuuamentum. Similiter etiam ex hoc, quod sacerdos plures hostias consecrat in vna missa, non multiplicatur effectus huius sacramenti: quia nõ est nisi vnus sacri-

sacrificium. Nihil enim plus est virtutis in multis hostijs consecratis, quam in vna: cum sub omnibus & sub vna non sit nisi totus Christus. Vnde nec si aliquis simul in vna missa multas hostias consecratas sumat, participabit maiorem effectum sacramenti. In pluribus verò missis multiplicatur sacrificij oblatio. Et ideo multiplicatur effectus sacrificij & sacramenti.

ARTIC. VIII.

Vtrum per veniale peccatum impediatur effectus huius sacramenti?

AD octauum sic proceditur. Videtur, quòd per veniale peccatum non impediatur effectus huius sacramenti. Dicit enim Aug.* super illud 10.6. Patres vestri manducauerunt manna, &c. Panem caelestem spiritualiter manducate, innocentiam ad altare appor-
tate, peccata etsi sunt quotidiana, non sint mortifera. Ex quo patet, quòd venialia peccata, quæ quotidiana dicuntur, spiritualement manducationem non impediunt. Sed spiritualiter manducantes, effectum huius sacramenti percipiunt. Ergo peccata venialia non impediunt effectum huius sacramenti.

¶ 2 Præterea, Hoc sacramentum non est minoris virtutis, quam baptismus. Sed effectum baptismi (sicut supra dictum est *) impedit sola fictio, ad quam non pertinent peccata venialia: quia sicut Sap. 1. dicitur, Spiritus sanctus disciplinæ effugiet fictum: qui tamen per peccata venialia non fugatur. Ergo neque effectum huius sacramenti impediunt peccata venialia.

¶ 3 Præterea, Nihil quod remouetur per actionem alicuius causæ, potest impedire eius effectum. Sed peccata venialia tolluntur per hoc sacramentum. Ergo non impediunt eius effectum.

SED contra est, quod Damasc. dicit in 4. lib. * Ignis eius quod in nobis est desiderij, assumens eam quæ ex carbone, id est ex hoc sacramento ignitionem, comburat nostra peccata, & illuminet corda nostra, vt participatione diuini ignis, igniamur, & deificemur.

Tertij Par. Vol. ij. A a mur.

477
4. d. 12. q.
2. a. 1. q.
3. et a. 2.
q. 1. ad 2.
* tra. 26
in Ioan.
post me.
10. 9. &
hatur de
consec. d.
2. c. 64.

q. 69. a. 9

orth. f. c.
14. a. me.

mur. Sed ignis nostri desiderij, vel amoris impeditur per peccata venialia, quæ impediunt feruorem charitatis: vt in secunda parte habitum est *. Ergo peccata venialia impediunt effectum huius sacramenti.

1. 2. q. 81.
a. 4. q. 2.
2. q. 24.
ar. 10.

RESPONDEO dicendum, quod peccata venialia dupliciter accipi possunt. Vno modo, prout sunt præterita. Alio modo, prout sunt actu exercita. Primo quidem modo, peccata venialia nullo modo impediunt effectum huius sacramenti. Potest enim contingere, quod aliquis post multa peccata venialia commissa, deuotè accedat ad hoc sacramentum, & plenariè huius sacramenti consequatur effectum.

a. 1. q. 2.
huius q.

Secundo autem modo peccata venialia non ex toto impediunt huius sacramenti effectum, sed in parte. Dicitur enim *, quod effectus huius sacramenti non solum est adeptio habitualis gratiæ, vel charitatis: sed etiam quædam actualis refectio spiritualis dulcedinis. Quæ quidem impeditur si aliquis accedat ad hoc sacramentum, per peccata venialia mente distractus. Non autem tollitur augmentum habitualis gratiæ, vel charitatis.

Ad primum ergo dicendum, quod ille, qui cum actu venialis peccati ad hoc sacramentum accedit, habitualiter quidem manducat spiritualiter, sed non actualiter. Et idèò habitualement effectum huius sacramenti percipit, non autem actualement.

Ad secundum dicendum, quod baptisimus non ita ordinatur ad actualement effectum, id est feruorem charitatis, sicut hoc sacramentum. Nam baptisimus est spiritualis regeneratio, per quam acquiritur prima perfectio, quæ est habitus vel forma. Hoc autem sacramentum est spiritualis manducatio, quæ habet actualement delectationem.

Ad tertium dicendum, quod illa ratio procedit de venialibus præteritis, quæ per hoc sacramentum tolluntur.